

איטלקית וגבר זר במטרו אירופה, בלי שפתון ואיפור, בפשטותה המלבבת

מאת ח'יה הררית

וכן הלאה.

אחרי צליבתו של ישו ישנה תמונה בא נכנס הכותן הגדול בחימה שפוכה על הי במה ומטיח בפני פונטיסו פילאטוס שהצליח בה היתה בלתי-חוקית, מאחר שלפי החוק חייב היה ישו לסבול שלושה ימים על הי צלב, ואילו למעשה סבל רק שעתים. חייל רומאי רחמן, שלא יכול היה לסבול את ישו ריו, תקע בו חרב מוחת. הכהן דרש להעמיד את אותו חייל למשפט.

מובן מאליי שפונטיסו פילאטוס מגרש אותו מפניו באיומים, ויהודה לוקח את שלוש שים הדיגרים, שבר בגידתו, ומשליך אותם

על...

דת היתה אם לארבעה ילדים. בלי תסרוכת מלאכותית, ללא איפור. שפתיה צבועות רק בצבע אדום חיוור. בולטת משכמה ומעלה מעל לשאר שחקניות הקולנוע המפורסמות.

חוזה פרר

★ איש שכולו אמביציות, וכדבריו: "אהבה אחת לי בחיים — וזאת הקאריירה שלי!"

ז'אן גאבן

★ שיער שכולו כסף. פנים חזקים. שוטס בהליכותיו ובידיבורו. גלוריה וידידותי. מדבר אנגלית רצוצה במבטא צרפתי מובהק. סיפר לי שבזמן היותו באמריקה, אחרי שברח מן צרפת במלחמת העולם השנייה, היה נאלץ ללמוד את השפה האנגלית כדי להיות מסוגל לשחק ולהרוויח את מחייתו. "זה עלה לי בקשים עצומים. אבל כיום, כנקמה, כשה אמריקאים באים לצרפת, אני מדבר אתם אך ורק צרפתית, שילמדו!"

וואן ד'ונסון

★ התנהגותו בזמן הפסטיבל לא הוסיפה כבוד, לדעתי, לעולם הסרטים ההוליוודי. התנהגות חזנית ומסופשת, שהיתה לזר לכל באי הפסטיבל.

אדי קוסטנטיני

★ "השחקן היקר ביותר באירופה". יהודי ממוצא רוסי. אביו דובר עברית. עשה משך שנתיים ימים קאריירה ענק בצרפת. מתהלך תמיד בחולצת מלחים וכובע מלחים. הי "גאונסטר" של סרטי הבלש הצרפתיים, נראה כאילו אינו מסוגל להדגדג זבוב. התרגש מאד מהסרט הישראלי, וחביע את רצונו להשתתף בסרט על הארץ.

אסתר וויליאמס

★ ממרפסת דירתה באחד הכלונות המרמאים של הפסטיבל צבאו המוניט לראות את פניה, הואילה היא בטובה להשליך את תמונותיה מגובה של עשרה מטר.

שארל בווייה

★ יום אחד נקראתי לפגישה עם תנהל טלביזיה בפאריס, שעמד לביים סדרת טלביזיה. נכנסתי וראיתי שלושה גברים יושבים. ניגשתי ולחצתי את ידיהם. לפתע ראיתי שאחד מהם הוא שארל בווייה. הופתעתי ו הפלטתי בעל כורחי: "אה! כולם צחקו. ו גבר בעל גובה בינוני, שרקותיו הלבניות והקמטים מסביב לעיניו מגלים את גילו. שי כחתי שהוא צרפתי ותוך כדי שיחה סיפר לי שקרא את מחזהו של פאניול, בו עמדתי אז שחקן. שאלתי איך קרא אותו, האם קיים תרגום אנגלי? בחיזוק ביישני הזכיר לי שהוא שולט בשפה הצרפתית. זה היה נושא לבדיחה מספר 2.

בפני הכוהנים. אלה נמלטים בהולים מן הי במה, כשאחדים מהם אוספים במנוסתם את המטבעות.

ארם זר ברכבת

יה ברור לי שלא אוכל לקחת חלק במחזה. המצב היה קשה. החוזה היה חתום, והפרסומת בעתונות סביב השתתפותי במחזה היתה גדולה. נכנסתי בחובות כס פיים גדולים, והחזרות היו צריכות להתחיל תוך ימים ספורים.

מיכן שכל השיקולים הללו היו שניים במעלה, מאחר שעקרונות היה ברור לי שעלי לסרב למרות הכל. הלכתי לסוכני, שחתם על החוזה שלי עם התיאטרון, ושגם הוא היה יהודי. כששמע את דברי, אמר: "כסוכן לא רציתי להתערב, אבל לדעתי את צודקת ואל תשתתפי". הוא הציע להיפגש עמי בתיאטרון ולעמוד לצדי בשעת הודעתו.

בדרך לתיאטרון קרה לי משהו מוזר. נסעתי במטרו, הרכבת התחתית, כדי להגיע לתיאטרון. באותו יום היו החזרות צריכות להתחיל. ישבתי וחשבתי רק על זה. לפתע ראיתי אדם בגיל העמידה, לבוש בגדים פשוטים, שנענע אלי בראשו. התעלמתי מן רמזיו, בהיותי בטוחה שהוא רוצה להיטפל. אך הוא ניגש אלי, אמר לי שלום בעברית, והמשיך בצרפתית.

אחרי שבירך אותי על חלקי בנבעה 24, משם הכיר את פני, שאל אותי: "קראתי בעתונים שאת תשתתפי במחזה של פאניול. האם זה נכון?"

הייתי ברכי לסרב, ועל כן עניתי: "זה נכון ולא נכון!"

"אל תעשי זאת", אמר האיש. "אין מקומה של שחקנית ישראלית או יהודית במחזה זה!" עניתי לו, בחיוך, שברגע זה אני בדרכי לתיאטרון על מנת לסרב. הוא לא התרשם מזה, ושאל אותי: "האם דרושה לך עזרה?" הודיתי לו ואמרתי שאין צורך.

הרכבת נעצרה והוא ירד, אחרי לחיצת יד. איני יודעת מה שני. הדבר נחרת בזכרוני מפני שעד אותו רגע לא אמר לי איש מבין כל אותם עשרות היהודים שפגשתי שאסרב להופיע במחזה. להיפך, כולם ברכו אותי ו אמרו שהם מצפים להצגת הבכורה, כדי לראות תני על הבמה.

בגלל סיבות יהודיות

הגיעי לתיאטרון כבר היו כל הי שחקנים על הבמה. פאניול ומאדאם פרסוסקו קמו לקראתי וברכו אותי להתחלת החזרות. הם הציגו אותי בפני השחקנים מי בלי להעלות על דעתם את מטרתי בואי לקחתי אותם הציה והכבדתי להם שבאיתי על מנת להסיר את ידי מן העניין, מפני שלא ידעתי כי המחזה הוא גועני.

פאניול, גבר חביב בגיל העמידה, בעל שערות מסורקות לאהור, נאלם דום לרגע. לי אחר מכן קרא: "את אינך יודעת את אשר את נדברת! משך אלפיים שנה סבלו הי יהודים בגלל יהודה איש-קריות (כך אמר הוא) ואילו אני בא ומטחר אותם מאשמה. ואת טוענת שהמחזה הוא אנטישמי!"

אמרתי לו: "זה נכון, אבל אתה מטחר את יהודה כדי להטיל את האשמה על יהודים אחרים. מה ההבדל?"

על זה הוא ענה לי: "אבל את זה כל העולם יודע!"

פאניול טען, לבסוף, כי הרב הראשי של פאריס סמך את ידיו על המחזה, וכי גם כותב המוסיקה למחזה, ליאון אלגוי, הוא יהודי. אמרתי שאני אחראית אך ורק למעשי,

אבל אני מוכנה לגשת אל הרב ולשמוע את דעתו.

הסתבר שהרב לא קרא כלל את המחזה. ידוע היה לו רק שאלגוי קרא אותו לפני כשלוש שנים, הציע לפאניול שיגויס ואינו יודע אם הוכנסו. השארתי לו את המחזה לקריאה ולמחרת היום אמר לי שאני נהגתי ב"חוכמה".

כעבור כמה שבועות הופיעה כתבה בעתונות כי "אלגוי, מחבר המוסיקה למחזה 'יהודה איש-קריות' לפאניול, הוציא את עבודתו מן ההצגה, בגלל סיבות יהודיות".

משך כמה זמן ניסתה הנהלת התיאטרון לעשות לי צרות, ואיימה עלי במשפט על הפרת חוזה, ואף שלחה לי את עורך הדין שלה כדי להזהיר אותי מפני משפט. אולם היה ברור לי שהיא לא תעז לעשות זאת, כי המשפט היה גורם לפרסומת שלילית למחזה. כך נסתיימה פרשת המחזה. מייד אחרי כן הצעתי לרומא.

המחזה עצמו היה, אגב, כשלון.

שוטר בשאנז-אליזה

רשת פאניול אינה זכרוני היחיד מן פאריס. הספקתי לראות את הפסטיבל הי דרמתי בעיר זו, וכן כמה מחזות צרפתיים טובים, כגון ציד המכשפות של ארתור מילר, בביצועם של איב מונטן וסימון סניורה. ראיתי גם את להקת הבאלט העממי הסובייטי של מוסאייב, שהרעשה באותה תקופה את פאריס. היתה זאת התוויה החזקה ביותר שי היתה לי בשנה זו.

הפאנלה זה שאיו בפאריס רעם והשתתיל ממחזאות כפיו של הקהל, ולא נתנו ללהקה לסיים את ההופעה. היו אלה ריקודי עם מן אומות שונות בברית-המועצות, שהועלו לי דרגת אמנות בביצוע. השלמות הטכנית, הי אחדות בלהקה, ורוח הנעורים והאופטימיות שבו את פאריס כולה.

ההתענינות של הקהל האירופאי בישראל היא גדולה מאד. העתונות מלאה מאמרים וכתבות על כל הנעשה בארץ. והכל צושם בקריה על המתרחש פה. מקומם בכל לב

שלא תפרוך כאן מלחמה אזורית. כשבאה חנה מרון לבקר בפאריס, יצאנו יחד עם צלם כדי לצלם כמה תצלומים יטלה בעיר. הצלם ביקש ממנה לגשת אל שוטר תנועה בשאנז-אליזה ההומה, ולפתוח עמו בשיחה כדי להצטלם יחדיו. חנה עשתה זאת, ניגשה לשוטר והתנצלה בפניו על שהיא מן פריעה לי בעבודתי. היא הסכימה לו שעליה לשוחח עמו כמה מלים למען המצלמה.

השוטר, שכלל הצרפתים נתפסה כדי לשרח עם צעירה, הבחין במבטאה הנכרי. "מנין את?" שאל.

"מישראל!" ענתה חנה. "אה, מישראל!" הפליט השוטר. "שרק לא תבשלו לנו שם מלחמת עולם שלישית!"